

Prof. MUDr. Miroslav Penka, CSc. – člověk i odborník plný neutuchajícího optimizmu a entuziazmu!

Mohli bychom naše pojednání začít konstatováním, že jde o rodilého Brňana, který měl k tomuto městu vždy vřelý vztah. Mohli bychom jistě zmínit jeho dětství, mládí i studia v rodině univerzitního profesora – prof. RNDr. PhMr. Miroslava Penky, DrSc. Mohli bychom mluvit o jeho lásce k frankofonním zemím. A mohli bychom zmínit řadu dalších historických údajů. Ty ale byly zmíněny již nesčetněkrát, například ve velmi krásném a z dlouholetého přátelství vyplývajícím pojednání pana profesora Kvasničky připraveném k jeho šedesátinám a vydaném v časopisu Vnitřní lékařství.

Dnes se zkusíme nad životem profesora Penky zamyslet jinak. Chceme přiblížit pana profesora nejen jako lékaře a vědce, ale i jako člověka, učitele, mentora, kolegu, kamaráda a přítele, pro mnohé z nás na celý život.

Prof. Penka zasvětil svůj odborný život hematologii. Již po absolutoriu na Lékařské fakultě J. E. Purkyně v Brně (dnes opět Masarykova Univerzita) v roce 1976 se jako sekundární lékař na III. interní klinice Fakultní nemocnice u sv. Anny začal věnovat problematice krevního srážení, zejména funkci trombocytů. Zde také roku 1980 složil atestaci z vnitřního lékařství a přípravou na kandidaturu zahájil svou vědeckou činnost. Zájem o hemostázu jej posléze zavedl do Centrální biochemické a hematologické laboratoře, kde pod vedením prof. Viléma Huleho prohloubil svou hematologickou a hemostazeologickou erudici. V roce 1983 složil atestaci z hematologie a transfúzní služby. Díky tomu, že byl v těsném kontaktu s laboratorním provozem na pracovišti, které bylo na teh-

dejší dobu velmi dobře vedeno (např. jako první v republice tu byla zavedena metoda stanovení aktivity antitrombinu), získával řadu cenných klinických a laboratorních zkušeností s hemostázou. Jako vedoucí lékař hemofilické poradny i konziliář v nemocnici, provádějící rozsáhlé operační výkony u nemocných s poruchami hemostázy, počínaje ortopedickými operacemi u pacientů s hemofilií až po transplantace jater, se stal jedním z nepostradatelných členů odborného týmu. Není proto s podivem, že po vybudování II. interní kliniky ve Fakultní nemocnici Brno (dnes Interní hematologická a onkologická klinika) byl od 1. 11. 1989 vybrán na pozici zástupce pro školství. V roce 1990 obhájil disertační práci na téma Klinický význam proteinu C a získal titul kandidáta věd. Na počátku 90. let mohl zásluhou změny politického režimu odjet na téměř dvouletý studijní pobyt do Institutu Jules Bordet v Bruselu, kde pod vedením prof. Klasterského získal i tzv. „Licence spéciale en cancerologie“ a připravoval habilitační práci na téma „Koagulační změny u nemocných po transplantaci kostní dřeně“. Habilitační řízení a jmenování docentem proběhlo po jeho návratu do České republiky v roce 1993. Zájem o hemostazeologické problémy u onkologických nemocných jej přivedl ke složení atestace z klinické onkologie v roce 1995. V roce 1998 byl jmenován nejen univerzitním profesorem, ale na základě své vysoké odbornosti v oblasti krevního srážení se stal i přednostou Oddělení klinické hematologie Fakultní nemocnice Brno, kterým je dosud.

Pod jeho vedením se OKH a potažmo celá FN Brno staly nejen Centrem pro trombózu a hemostázu, ale i akreditovaným národním a posléze i evropským komplexním centrem pro péči o nemocné s vrozenými poruchami hemostázy. Laboratorní část jeho pracoviště, akreditovaná dlouhodobě ve shodě s normou ČIA 15198, funguje i jako expertní systém externí kontroly kvality (SEKK). Lékaři, které vedl a často i odborně vychoval, jsou garanty programů SEKK pro řadu různých vyšetření včetně kostní dřeně, pro něž má OKH jako jedno z mála pracovišť v České republice rovněž akreditaci.

Přes to všechno, co prof. Penka dosud prožil, dokázal a vybudoval, třebaže je uznávaným pedagogem, mezinárodně renomovaným vědcem i vřelým odborníkem, vždy byl a je především vlídným a přívětivým člověkem. Prof. Penka vždy respektoval cizí názor a dělal vše proto, aby se názory tříbením sblížovaly, nikoli vyhroceně svářily. Je to muž, který své cenné zkušenosti nikomu nikdy nenutil, přesto byl vždy ochoten je sdílet s těmi, kteří z nich chtěli čerpat. Člověk, který umí příjemnou i nepříjemnou věc sdělit s grácií a způsobem, že se cítíte obdarováni, když po rozhovoru s ním odcházíte. Muž, který vždy preferoval „mírová řešení“ před „válečnými konflikty“. Člověk, který umí přiznat chybu, když se mýlí, a přistoupit ke kompromisu, pakliže to pomůže dobré věci. Vědu dle našeho názoru nelze oddělit od pokory a víry v lepší a spravedlivější svět. Vědec a učitel musí umět předat své vědomosti, potlačit své vlastní ego a mít radost

z toho, když jeho žáci v jeho díle pokračují a posunují se směrem, který určil, i kdyby on sám už tímto směrem jít nemohl. A přesně takovým prof. Penka je. Řada z nás jej považuje za svého celoži-

votního učitele, mentora a vzor. Někteří z nás mají to štěstí, že ho smí považovat i za přítele a oporu v těžkých chvílích. Od nás ode všech mu za to patří velké díky.

*Kolektiv pracovníků Oddělení klinické hematologie
a Oddělení dětské hematologie
a biochemie
Fakultní nemocnice Brno*